

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 11 marca 2015 r.,
sprawy **A. P.**
skazanego z art. 148 § 1 k.k. i inne
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 września 2014 r.,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w T.
z dnia 28 maja 2014 r.,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. M. – Kancelaria Adwokacka - kwotę 738,00 zł (siedemset trzydzieści osiem 00/100), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji,**
- 3. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 maja 2014 r., Sąd Okręgowy w T. uznał oskarżonego A. P. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z art. 148 § 1 k.k., art. 157 § 1 k.k. oraz art. 244 k.k. i za to skazał go na karę łączną 12 lat pozbawienia wolności. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres tymczasowego aresztowania od dnia 29

września 2013 r. Na podstawie art. 62 k.k. orzekł system terapeutyczny wykonywania przez A. P. kary pozbawienia wolności i zwolnił oskarżonego od uiszczenia kosztów sądowych, a wydatkami poniesionymi w sprawie obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelację złożył obrońca oskarżonego zarzucając:

1. „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że oskarżony A. P. popełnił czyn zarzucany mu aktem oskarżenia, tj. przestępstwo polegające na działaniu z zamiarem ewentualnym pozbawienia życia R. J., tj. zbrodni z art. 148 § 1 k.k. i w konsekwencji na uznaniu go przez Sąd winnym jego dokonania, podczas gdy prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne powinny prowadzić do wniosku, iż A. P. nie miał zamiaru, ani nie godził się na pozbawienie życia R. J., a jedynie uczestniczył w bójce z R. J. oraz R. P., co w konsekwencji winno prowadzić do uznania go przez Sąd za winnego przestępstwa opisanego w art. 158 § 3 k.k.;
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że oskarżony A. P. popełnił czyn zarzucany mu w pkt II aktu oskarżenia, tj. przestępstwo polegające na działaniu z zamiarem bezpośrednim, tj. występku z art. 157 § 1 k.k. i w konsekwencji na uznaniu go przez Sąd winnym jego dokonania, podczas gdy prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne winny prowadzić do wniosku, iż A. P. brał udział w bójce, w której uczestnicy R. P., R. J. oraz oskarżony byli jednocześnie atakującymi jak i broniącymi się, co w konsekwencji winno prowadzić do uznania go przez Sąd za winnego przestępstwa opisanego w art. 158 § 1 k.k.;
3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że oskarżony A. P. w dniu 27 lipca 2013 r. popełnił czyn zarzucany mu w pkt III aktu oskarżenia, tj. kierował rowerem pomimo orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 7 października 2010 r. zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych i rowerów w ruchu lądowym na okres trzech lat, tj. występku z art. 244 k.k. i w konsekwencji na uznaniu go przez Sąd winnym jego dokonania, podczas gdy zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie dostarczał jednoznacznych i przekonujących dowodów stwierdzających, aby oskarżony „kierował” pojazdem rowerowym zamiast go

„prowadzić”, tym samym brak dowodów stwierdzających winę oskarżonego w tym zakresie;

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, że oskarżony A. P. miał zdolność rozpoznania znaczenia czynu i kierowania postępowaniem podczas, gdy zdaniem skarżącego miał on ową zdolność w stopniu znacznym ograniczoną;

5. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 5 § 2 k.p.k. oraz 7 k.p.k. poprzez naruszenie zasady in dubio pro reo, jak również zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez zastosowanie w jej miejsce zasady dowolnej oceny dowodów, nie znajdującej podstawy w procedurze karnej”;

6. rażąco naruszenie zasad wymiaru kary poprzez wymierzenie oskarżonemu za czyn opisany w pkt I, II i III aktu oskarżenia niewspółmiernie wysokiej kary.

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie, że: czyn z pkt I aktu oskarżenia wypełnia znamiona art. 158 § 3 k.k. i za to wymierzenie oskarżonemu kary 6 lat pozbawienia wolności; czyn z pkt II aktu oskarżenia wypełnia znamiona art. 158 § 1 k.k. i za to wymierzenie oskarżonemu kary 2 lat pozbawienia wolności; oraz wymierzenie kary łącznej w wymiarze 6 lat pozbawienia wolności. Odnośnie czynu z pkt III aktu oskarżenia wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 10 września 2014 r., Sąd Apelacyjny zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, uznając apelację za oczywiście bezzasadną i zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Od powyższego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego A. P., zarzucając mu:

II. „rażące naruszenie przepisu prawa materialnego, wpływające w sposób istotny na treść orzeczenia, tj. art. 148 § 1 k.k. polegające na uznaniu, że skazany działał z zamiarem ewentualnym pozbawienia życia R. J. podczas, gdy zachowanie skazanego nie wypełniło znamion określonego w tym przepisie przestępstwa zabójstwa, gdyż skazany działał z zamiarem spowodowania ciężkiego uszczerbku

na zdrowiu skutkującego zgonem pokrzywdzonego, który to skutek objęty był jedynie nieumyślnością (art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 k.k.);

III. ... rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj.:

– art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegające na dokonaniu przez Sąd II instancji dowolnej oraz jednostronnej oceny zgromadzonych dowodów w sprawie, uchybiającej zasadom prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, skutkującej przyznaniem waloru wiarygodności zeznaniom R. P. oraz rekonstrukcją niekorzystnych dla skazanego A. P. ustaleń faktycznych na ich płaszczyźnie w sytuacji, gdy z uwagi na niespójność deskrypcji w/w świadka, wysoki stan upojenia alkoholowego świadka, zeznania te nie zasługiwały na uznanie za wiarygodne i nie były miarodajne dla oparcia na ich kanwie istotnych ustaleń faktycznych sprawy, pozwalających na uznanie skazanego A. P. winnym popełnienia przestępstwa z art. 157 § 1 k.k. podczas, gdy zachowanie skazanego nie wypełniło znamion określonego w tym przepisie przestępstwa, gdyż skazany A. P. brał udział w bójce, w której uczestnicy R. P., R. J. oraz skazany byli jednocześnie atakującymi, jak i broniącymi się, co w konsekwencji powinno prowadzić do uznania go przez Sąd za winnego przestępstwa opisanego w art. 158 § 1 k.k.;

– art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegające na dokonaniu przez Sąd II instancji dowolnej oraz jednostronnej oceny zgromadzonych dowodów w sprawie, uchybiającej zasadom prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, skutkującej przyznaniem waloru wiarygodności zeznaniom świadków funkcjonariuszy policji oraz zeznaniom świadka K. Z. - kierownika robót związanych z remontem linii kolejowej oraz rekonstrukcją niekorzystnych dla skazanego A. P. ustaleń faktycznych na ich płaszczyźnie w sytuacji, gdy zeznania te nie zasługiwały na uznanie za wiarygodne i nie były miarodajne dla oparcia na ich kanwie istotnych ustaleń faktycznych sprawy pozwalających na uznanie skazanego A. P. winnym popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k. oraz odmowie przyznania waloru wiarygodności wyjaśnieniom A. P. oraz ich pominięcia, podczas gdy depozycje A. P. były spójne, niezmiennie i konsekwentne przez co zasługiwały na uznanie za wiarygodne i miarodajne dla

oparcia na ich kanwie istotnych ustaleń faktycznych sprawy oraz przyjęciu, iż zachowanie skazanego nie wypełniło znamion określonego w art. 244 k.k. przestępstwa, gdyż skazany A. P. pojazdem rowerowym nie „kierował” lecz go „prowadził”;

– rażące naruszenie zasad wymiaru kary, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez wymierzenie oskarżonemu niewspółmiernie do popełnionego czynu opisanego w pkt I i II aktu oskarżenia wysokiej kary, tj. kary 12 lat pozbawienia wolności oraz 2 lat pozbawienia wolności, stanowiących składnik kary łącznej w wymiarze 12 lat pozbawienia wolności podczas, gdy prawidłowa ocena kryteriów wymierzanej kary w kontekście uzasadnionej potrzeby zmiany kwalifikacji prawnej czynów opisanych w pkt I i II aktu oskarżenia, tj. wyczerpania znamion przestępstwa spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu skutkującego zgonem pokrzywdzonego, który to skutek objęty był jedynie nieumyślnością (art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 k.k.), wyczerpania znamion przestępstwa udziału w bójce (art. 158 § 1 k.k.), nadto właściwości osobistych sprawcy, winna prowadzić do wniosku, iż kara ta winna zostać w sposób znaczny złagodzona”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, a w zakresie czynu opisanego w punkcie III aktu oskarżenia wniósł o uniewinnienie skazanego poprzez uznanie skazania za oczywiście niesłuszne oraz wniósł o wstrzymanie wykonania wyroku w całości.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie wobec oczywistej bezzasadności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja obrońcy skazanego A. P. jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Analiza przedmiotowej kasacji prowadzi do wniosku, że podniesienie w niej zarzutów obrazy przepisów prawa materialnego i procesowego miało na celu jedynie zainicjowanie postępowania kasacyjnego z naruszeniem dyspozycji art. 519 k.p.k. Sposób sformułowania zarzutów i ich podstawa prawna pozwalają bowiem wnioskować, że są one w istocie skierowane do orzeczenia Sądu I instancji, zaś kasacja przysługuje jedynie od prawomocnych orzeczeń sądów odwoławczych.

Zauważyć ponadto należy, iż zgodnie z art. 523 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Tym samym koniecznym jest wykazanie przez skarżącego, poprzez stosowną argumentację i przywołanie konkretnych przepisów, iż opisane w zarzucie uchybienie „przeniknęło” do wyroku Sądu Odwoławczego. Zaniechanie przez skarżącego w niniejszej sprawie tej powinności implikuje sposób odczytania podniesionych przezeń zarzutów jako skierowanych wyłącznie do wyroku Sądu I instancji, gdyż to wyłącznie ten sąd czynił ustalenia co do przedmiotowego czynu skazanego i dokonywał ich subsumpcji. Sąd Odwoławczy przeprowadził zaś jedynie kontrolę instancyjną orzeczenia Sądu Okręgowego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i piśmiennictwie konsekwentnie podkreśla się, iż obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można więc mówić o obrazie prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych (por. S. Zabłocki (w:) J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński, S. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki - Kodeks postępowania karnego. Komentarz., Warszawa 2004, t. III, s. 111).

Odnosząc te rozważania do realiów rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, iż podniesiony w kasacji zarzut obrazy art. 148 § 1 k.k. jest całkowicie chybiony, gdyż wytyka Sądowi Odwoławczemu "rażące naruszenie prawa materialnego", które to miał on powielić w ślad za Sądem orzekającym w I instancji. Z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego jednoznacznie wynika, że Sąd ten ustalił, iż A. P. przewidując śmiertelne zejście pokrzywdzonego R. J. wskutek swojego zachowania godził się na nie i tym samym swoim działaniem wyczerpał znamiona art. 148 § 1 k.k. Sąd szczegółowo przy tym odniósł się do całości materiału dowodowego sprawy, wskazując, które dowody stanowiły podstawę dokonanych przezeń ustaleń, jak też wskazał okoliczności, które następnie determinowały sposób ich prawnokarnej oceny (odniósł się również do postulowanej przez skazanego kwalifikacji prawnej czynu z art. 156 § 3 k.k.). Sąd

Apelacyjny samą tą ocenę, tak jak i poprzedzające ją ustalenia faktyczne, co do sprawstwa skazanego przypisanego mu czynu trafnie zaakceptował, wykazując w uzasadnieniu swojego orzeczenia powody tej decyzji. Tymczasem obrońca skazanego ustalenia te próbuje ponownie podważyć. Taką zaś praktykę, jako w rzeczywistości stanowiącą obejście ustawowych ograniczeń podstaw kasacji określonych w art. 523 k.p.k., należy ocenić jako niedopuszczalną.

Równie oczywiście bezzasadny jest zarzut z pkt III tiret pierwszy i drugi kasacji. Wbrew twierdzeniom skarżącego, w procedowaniu Sądu Apelacyjnego nie sposób również doszukać się naruszenia zasad określonych w art. 7 k.p.k. Skuteczne podniesienie pod adresem Sądu Odwoławczego zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. możliwe jest, co do zasady wówczas, gdy sąd ten poczynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które stanowiły podstawę orzeczenia Sądu I instancji lub też nowe ustalenia faktyczne, naruszając przy tym określoną w powołanej normie zasadę swobodnej oceny dowodów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 sierpnia 2003 r., III KK 11/03, LEX nr 80301; z dnia 4 maja 2005 r., II KK 399/04, LEX nr 199795; z dnia 6 marca 2007 r., IV KK 362/06, LEX nr 467527). W omawianym przypadku Sąd Odwoławczy nie poczynił odmiennych ustaleń faktycznych i zaaprobował ocenę dowodów, a w konsekwencji ustalenia faktyczne, poczynione przez sąd a quo. Wbrew twierdzeniom autora kasacji, nie można uznać za naruszenie zasady określonej w art. 7 k.p.k., akceptacji przez Sąd Apelacyjny przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów.

Podnieść ponadto należy, iż w sytuacji, gdy Sąd Odwoławczy nie poczynił odmiennych od Sądu I instancji ustaleń faktycznych, a przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów naruszałaby przepis art. 7 k.p.k., to treścią skargi kasacyjnej w tym zakresie winno być jednocześnie wskazanie na naruszenie przepisów art. 433 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2007 r., IV KK 38/07, LEX nr 280727), czego jednak we wniesionej kasacji nie podniesiono. Zgodnie zaś z przepisem art. 536 k.p.k., Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 k.p.k., których w omawianej sprawie nie sposób się doszukać.

Odnosnie zaś zarzutu naruszenia art. 410 k.p.k. wskazać należy, iż przepis w.w. artykułu nie znajduje zastosowania w postępowaniu odwoławczym, ponieważ to nie dowody ujawnione przed sądem II instancji stanowiły podstawę rozstrzygnięcia tego sądu.

Zarzut z pkt III tiret trzeci kasacji jako sprowadzający się do kwestionowania orzeczonej przez Sąd I instancji, a utrzymanej przez Sąd Odwoławczy, kary jako niewspółmiernej, w świetle art. 523 § 1 k.p.k. jest niedopuszczalny.

Na marginesie jedynie zauważyć należy, że uzasadnienie przedmiotowej kasacji pozwala nadto na stwierdzenie, iż przytoczone w pkt III zarzuty są w istocie powtórzeniem zarzutów apelacyjnych i sprowadzają się do zanegowania przeprowadzonej w sprawie przez Sąd Okręgowy, a za nim Sąd Apelacyjny, prawidłowej oceny zebranych dowodów i podważenia dokonanych ustaleń faktycznych. Zabieg tego rodzaju, mający na celu obejście ustawowych ograniczeń podstaw kasacji z art. 523 k.p.k. i zmierzający w istocie do przekształcenia tego etapu w trzecią instancję poprzez powtórzenie zwykłej kontroli odwoławczej na etapie postępowania kasacyjnego, nie może być procesowo skuteczny (por. postanowienie SN z dn. 03.12.2001 r., II KKN 299/01, LEX nr 51581, postanowienie SN z dn. 21.04.2010 r., IV KK 89/10, OSNwSK 2010/1/848).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 535 § 3 k.p.k. orzekł jak w postanowieniu.